

Jani Laasonen

Yhteenveto Relander-suvun historiasta, sen neljästä
päähaarasta ja niiden merkkihenkilöistä

Uusia havaintoja Isakin sukuhaarasta

Yhteenveto Relander-suvun historiasta, sen neljästä päähaarasta ja niiden
merkkihenkilöistä

Jani Laasonen

Yhteenveto Relander-suvun historiasta, sen neljästä päähaarasta
ja niiden merkkihenkilöistä

UUSIA HAVAINTOJA ISAKIN SUKUHAARASTA

© 2017 Jani Laasonen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-339-021-8

Sisältö:

Johdanto ... 7

Suvun juuret Saksassa ... 9

Suvun 1. päähaara, Jöranista polveutuvat ... 11

Suvun pienemmät päähaarat ... 16

Havaintoja suvun 3. päähaarasta ... 18

Yhteenveto ja sukukaaviot ... 22

Lähdeluettelo ... 26

Johdanto

Ihmiset ovat yleisesti ottaen melko hyvin selvillä lähimpien isovanhempiensa sukutaustoista, mutta tietyn rajan jälkeen – usein viimeistään kolmansien tai neljänsien esivanhempien kohdalla – kaikki jäljet katoavat tyypillisesti historian hämärään. Näin oli myös oman sukupuuni kohdalla. Sekä isäni että äitini puoleisessa suvussa isoisieni isoäidit olivat ensimmäinen piiloon jäävä taso.

Varsin pian sukututkimuksen aloitettuani sain selville, että isäni isän isoäiti, Eva Kristina, oli omaa sukuaan Relander. Kun sitten selvisi, että myös äitini isän isoäiti, Klara Stina, oli tyttönimeltään Relander, alkoi jo epäilyttävästi vaikuttaa siltä, että vanhempani saattaisivat olla sukua keskenään.

Tarkempi tutkimus paljasti epäilyni oikeaksi: Klara Stina Relander oli Eva Kristina Relanderin isän pikkuserkku. Tästä seuraa, että äitini Tuula ja isäni isä Viljo ovat keskenään 5. serkut. Minä ja siskoni Suvituulia taas olemme isällemme Markulle – niin omituiselta kuin se kuulostaakin – 6. serkut. Sukulaisuuksien hahmottamista helpottava sukukaavio löytyy kirjan lopusta.

Koska sen enempää äitini kuin isänikään ei tiennyt isänsä äidin äidin tyttönimeä, säilyi vanhempieni keskinäinen sukulaisuus piilossa lähes 50 vuotta. Se tuli ilmi vasta sukututkimukseni yhteydessä. Vanhempieni yhteiset esivanhemmat olivat siis Relandereita, joiden tiedetään eläneen Hirvensalmella joskus noin 1700-luvun puolivälin tienoilla. Niinpä olemme siskoni kanssa Relandereita sekä isämme että äitimme puolelta.

Mikä sitten oli tämä Relander suku? Paljastui, että kyseessä oli historiallisesti varsin kiinnostava suku, jonka piiristä oli yksi toisensa jälkeen noussut useita merkkihenkilöitä arvostettuihin yhteiskunnallisiin asemiin.

Luulen että jokaisen aloittelevan sukututkijan salaisena haaveena on löytää oman sukupuunsa pimentoon jäävältä katvealueelta jokin jännittävä ja mielenkiintoinen

yhteys historiallisesti merkittävään ja vaikutusvaltaiseen sukuun. Omassa sukututkimuksessani niin kävi sekä isäni että äitini puolelta, vieläpä niin että molempien vanhempieni juuret johtivat samaan sukuun.

Koska olen sekä isäni että äitini puolelta sukua Relandereille, katson asiakseni luoda suvun historiasta ja sen merkkihenkilöistä lyhyen yleiskatsauksen kaikille aiheesta kiinnostuneille. Ehkäpä tietoisuus yhteydestä historialliseen sukuun voisi osoittautua hyödylliseksi ja lisätä esimerkiksi nuorten kiinnostusta koulujen historianopetusta kohtaan. Onhan aivan selvää, että historian tapahtumat jäävät paremmin mieleen silloin, kun tiedossa on sukuyhteys johonkin historian keskeiseen merkkihenkilöön – olipa tuo sukulaisuus sitten kuinka kaukaista tahansa – sen sijaan ettei historiasta löytyisi ketään kehen samaistua.

Vuonna 1976 lääkintöneuvos Tauno Relander julkaisi yhdessä Pentti J. Voipion kanssa mittavan sukuselvityksen Relander-suvun mieslinjasta, eli suvun nimeä kantaneista perheellisistä miehistä. Relanderien naispuoliset jälkeläiset jäivät tuolloin tyystin selvityksen ulkopuolelle. Käsillä olevan sukuselvityksen tarkoituksena on palauttaa kadotettu naislinja ainakin oman sukuhaaramme osalta jälleen näkyviin. Kun teemme tämän, koskee Tauno Relanderin tekemä laaja sukututkimus myös omaa sukuamme ja yhdessä hetkessä ymmärryksemme sukumme historiasta ulottuukin jo 1600-luvulle saakka ja käsittää useita satoja henkilöitä. Koska tämän kadotetun sukuyhteyden palauttaminen ja eheyttäminen on tämän sukuselvityksen pääasiallinen tarkoitus, en ole nähnyt tarpeelliseksi levittää sukukaavioita vaakasuunnassa yhtään sen leveämmäksi, kuin mikä sukuhaaran pääjuuren johtamisen kannalta on ollut välttämätöntä. Jokainen suvun jäsen voi itsenäisesti päätellä oman sijaintinsa suhteessa tähän pääjuureen.

Tahdon esittää erityiskiitokset selvitystyöhön minut johdattaneelle ja siinä minua suuresti avustaneelle sukututkija Helena Heikkiselle, sekä tädilleni Anja Fromille, joka kevättalvella 2011 houkutteli minut mukaan Suurlahdentien kyläkirjaprojektiin, mistä alkaneen sukuharrastuksen seuraukseksi tämäkin selvitystyö voidaan laskea.

Mikkelissä, 28.2.2017

Jani Laasonen

Suvun juuret Saksassa

Hirvensalmen Relandereiden kantaisä, Anders Relander, saapui suvussa kulkeneen perimätiedon mukaan Suomeen Saksan Pommerista 1600-luvun lopulla. Saksasta matkaan lähti alkujaan kaksi veljestä, joista vanhempi asettui Turkuun vasta perustetun Turun akatemian läheisyyteen harjoittamaan parturikampaajan ammattia. Veljeksistä nuorempi Anders oli soittoniekka ja lähti kiertelemään maata. Noin vuoden 1690 tienoilla hän saapui Hirvensalmelle, jossa hänelle avautui paikka kirkon lukkarina. Erään sukutarinan mukaan Anders Relander olisi nainut virassa olleen lukkari Mikael Ripatin tyttären ja perinyt naimakaupan myötä myös Hirvensalmen lukkarin viran. Ripattien lisäksi Relandereiden suvun varhaishistoriaan yhdistetään perimätiedossa myös Hirvensalmen Reijoset. Ehkäpä joku Anders Relanderin pojista avioitui myöhemmin tähän sukuun. Varmuutta tästä ei olla saatu, sillä Hirvensalmen kirkonkirjat tuhoutuivat pappilan tulipalossa vuonna 1822. Tämä onnettomuus ei kuitenkaan estänyt myöhempiä sukututkijoita pääsemästä perille suvun historian pääkohdista. Keskeisimmät perhesuhteet on kyetty palauttamaan myöhemmin muista dokumenteista, kuten henkikirjoista, veroluetteloista ja käräjäpöytäkirjoista.

Relanderin sukuhistoriaa on selvitetty valtakunnan maineikkaimpien sukututkijoiden toimesta jo 1800-luvun lopulta lähtien. Ensimmäisen sukuselvityksen toimitti Inkerin suomalaisten seurakuntien piispa Felix Fridolf Relander, joka vuonna 1899 julkaisi ”Relanderien sukuuuttelon”. Sukututkimusta jatkoi piispa Relanderin veli, apteekkari Jalmari Elias Ahtiala. Kun Lauri Kristian Relander valittiin vuonna 1925 Suomen tasavallan presidentiksi, laati kanslianeuvos Osmo Durchman hänestä esivanhempaintaulun. Lääkintöneuvos Tauno Relander ja tehtaanvirkailija Georg Jakob Relander perivät Jalmari Ahtialan keräämän sukututkimusaineiston ja ryhtyivät jatkamaan hänen työtään vuonna 1959. Vuodesta 1966 lähtien tutkimukseen osallistui myös muun muassa Kekkosten sukuhistorian selvittänyt Suomen sukututkijaseuran kunniajäsen Pentti J. Voipio, joka täydensi Durchmanin tekemää tutkimusta hankkimalla manttaalikirjoista lisätietoja ja erikoistumalla erityisesti Suur-Savon maaseudulla asuneiden Relanderien vaiheisiin 1700 – 1800 luvuilla. Vuonna 1969 Tauno Relander koosti kaikesta siihen saakka hankitusta aineistosta käsikirjoituksen, jonka pohjalta Pentti J. Voipio suoritti aineiston yhtenäistämisen. Sukukirjan toimitustyön katkaisupisteenä toimi vuosien 1974 ja 1975 vaihde, jota edeltäneeltä

ajalta mukaan koetettiin saada kaikki selvitettävissä olevat tiedot. Vuonna 1976 työ saatettiin päätökseen ja julkaistiin Tauno Relanderin toimittamana Suomen Sukututkimusseuran julkaisuna numero 31 ”Hirvensalmen Relander-suku”. Johdannon kirjaan kirjoitti Pentti J. Voipio.^[1] Vuonna 2006 Suomalaisen kirjallisuuden seura julkaisi vielä lyhyen selvityksen Relander suvusta ja sen merkkihenkilöistä osana historian kannalta vaikutusvaltaisten suomalaisten sukujen kartoitushanketta. Selvitys on merkkihenkilöiden osalta varsinaista ilotulitusta. Ottaen huomioon kuinka pienestä suvusta on kyse, löytyy siitä poikkeuksellisen paljon kiinnostavia henkilöitä hahmoja halki koko Suomen historian.

Suvun kantaisällä Anders Relanderilla oli 4 poikaa: Jöran, Anders, Isak ja Gustav, joista jokainen aloitti oman sukuhaaran. Kaikki sukuhaarat jatkuvat mieslinjaisina nykypäivään saakka. Tauno Relanderin tutkimuksessa kantaisästä lähteneet pääsukuhaarat on numeroitu järjestysluvuilla 1-4.

Relander-suvun kantaisä ja suvun neljä päähaaraa.

Sukututkimukset koostuvat sukutauluista, joissa suvun kantavanhemmat jälkeläisineen esitetään perheittäin numeroituina tauluina. Yleisenä käytäntönä on ollut, että vain sellaisille henkilöille, joilla on omia lapsia, muodostetaan oma sukutaulu. Lapsettomat esitetään vanhempiensa taulussa, mukaan lukien myös mahdollinen puoliso. Taulut numeroidaan kantavanhemmista lähtien sukuhaaroittain vanhimmasta nuorimpaan. Yleensä sekä suvun pojat että tyttäret saavat perheineen omat sukutaulunsa,^[2] mutta Tauno Relanderin sukututkimuksessa sukutaulu on muodostettu vain perheellisille poikalapsille. On siis tutkittu vain mieslinjaa. Tässä esityksessä huomioimme kuitenkin myös naislinjan kautta esiin nousevat merkkihenkilöt, siltä osin kun he ovat sukututkimuksen keinoin luotettavasti todennettavissa.

"Luulen että jokaisen aloittelevan sukututkijan salaisena haaveena on löytää oman sukupuunsa pimentoon jäävältä katvealueelta jokin jännittävä ja mielenkiintoinen yhteys historiallisesti merkittävään ja vaikutusvaltaiseen sukuun. Omassa sukututkimuksessani niin kävi sekä isäni että äitini puolelta, vieläpä niin että molempien vanhempieni juuret johtivat samaan sukuun."

Tämä kirja on lyhyt johdatus Relander sukuun, sen historiaan ja merkkihenkilöihin. Aihetta lähestytään kirjailijan oman sukututkimuksen kautta.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi